

Blik op 2024

Publieksjaarverslag

waterschap
**Hollandse
Delta**

Inhoud

Inleiding	3
Inkomsten en uitgaven in één oogopslag	6
Jan Bonjer: “Water is geen onuitputtelijke bron meer”	7
Waterveiligheid	9
Monic Verschoor: “Bijna 500 vrijwilligers houden de dijken veilig in geval van nood”	12
Voldoende en schoon water	14
Hanneke Maandag: “Goede waterkwaliteit is van levensbelang”	17
Rioolwater schoonmaken	19
Menno Schram: “Vernieuwing Sluisjesdijk is een mega-operatie”	22
Veilige wegen en groenbeheer	25
Laurens van Zee: “Niet langer kilometers populieren”	28
Midden in de maatschappij	31
Heleen Vlietland: “Alleen samen maken we ons gebied toekomstbestendig”	34

Inleiding

Het jaar 2024 markeerde een reeks mooie prestaties die duidelijk laten zien waar wij als waterschap voor staan. Enkele indrukwekkende cijfers: we zuiverden 140 miljard liter afvalwater, beheerden 9.000 kilometer aan groen, gaven een onderhoudsbeurt aan 240.000 m² wegdek en trainden 320 dijkwachters. Dat konden we doen dankzij de toewijding en inzet van zo'n 800 bevlogen medewerkers.

Als waterschap zijn wij verantwoordelijk voor een tijdloze en essentiële taak: de Hollandse delta beschermen tegen de krachten van het water, zorgen voor voldoende en schoon zoetwater en voor veilige wegen en fietspaden. Ons werk draagt bij aan een gezonde leefomgeving en een duurzame economie. We zorgen ervoor dat bijna een miljoen mensen veilig kunnen wonen, werken en leven in een gebied dat uniek is in Nederland – omringd door rivieren en zee, gevormd door water.

De uitdagingen van waterbeheer worden steeds complexer. De zeespiegel stijgt, de bodem daalt en we zien vaker droogte én hevige regen. Tegelijkertijd groeit de bevolking, breidt de bebouwing zich uit en neemt het ruimtegebruik toe. Dat vraagt om nieuwe manieren van denken en doen. We moeten verder kijken dan vandaag: vooruitdenken én -doen over twee generaties, tot in 2050

Meer weten?

Je vindt de volledige
jaarstukken 2024
op onze [website](#).

en zelfs 2100. Onze ambitie is dan ook om in 2050 de eerste klimaatrobuuste delta ter wereld te zijn. Dat kunnen we niet alleen. Het vraagt om samenwerking, innovatie en daadkracht, met overheden, bedrijven, kennisinstellingen, natuurorganisaties en inwoners. Alleen samen kunnen we bouwen aan een toekomstbestendige Hollandse delta.

In deze uitgave lees je over wat waterschap Hollandse Delta in 2024 heeft bereikt. We geven je een inkijkje in wat we hebben gedaan, maar vooral lees je de verhalen vanuit de praktijk. Verteld door onze medewerkers. Want zij kennen de verschillende gebieden van de Hollandse delta door en door. Ze lopen op de dijk, staan met hun voeten in de klei, houden data in de gaten en bedenken slimme oplossingen. Ze doen hun werk met kennis van het verleden en een blik op de toekomst. In interviews delen zij hun ervaringen en laten ze zien hoe uiteenlopend – en hoe verbonden – hun werk is: van coördinator dijkbewaking tot aquatisch ecooloog, van adviseur stakeholdermanagement tot technisch manager.

Een groot deel van ons gebied bestaat uit polders die lager liggen dan de omgeving. Met onze 609 gemalen regelen we het waterpeil in de polder: niet te veel en niet te weinig water.

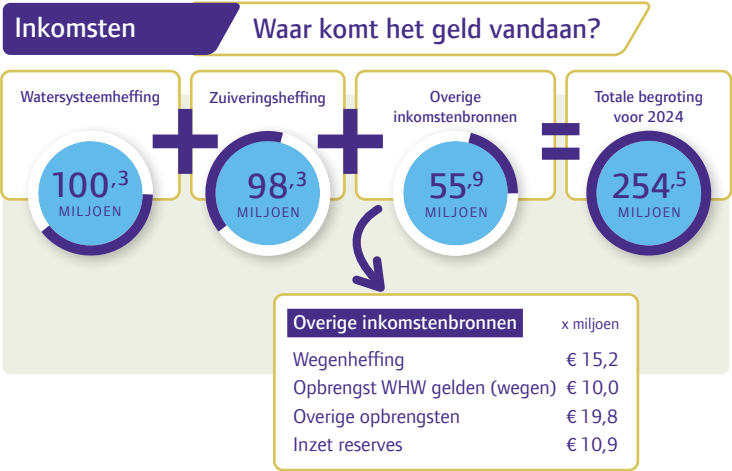
Zo zorgen we dat het goed wonen en werken is in de Hollandse delta!

Wat deden we in 2024?

Inkomsten en uitgaven in één oogopslag

Het werk dat we doen valt misschien niet altijd op, maar door klimaatverandering is het belangrijker dan ooit. We kijken vooruit naar wat onze regio nodig heeft in 2050 en zelfs in 2100. Tegelijkertijd zijn we bezig met vandaag. Sterke dijken en duinen beschermen je tegen overstromingen. We helpen wateroverlast na hevige stortbuien voorkomen. We zuiveren het water, monitoren het waterpeil, zorgen voor genoeg zoet water en voor veilige wegen en fietspaden. We bewaken de biodiversiteit om de natuur gezond te houden. En we werken samen aan een slimme inrichting van ons landschap, zodat er op verstandige plekken nieuwe huizen kunnen worden gebouwd. Om nu én in de toekomst veilig te kunnen leven, wonen en werken.

Uitgaven

Waar gaat het geld heen?

“Water is geen onuitputtelijke bron meer”

Balans zoeken tussen economie en ecologie

Jan Bonjer is dijkgraaf van waterschap Hollandse Delta. Dat kun je enigszins vergelijken met de functie van burgemeester, maar dan van een waterschap. Het waterschap zorgt voor ‘de bloedsomloop van het water in onze regio’, zoals de dijkgraaf het omschrijft. “Van al het water in ons gebied, behalve het drinkwater.”

“Wij beschermen inwoners zo goed mogelijk tegen de krachten van het water. Bovendien werken we hard aan de verbetering van de waterkwaliteit. Zo dragen we ook bij aan een gezond milieu en veerkrachtige natuur. Mensen willen graag

genieten van water. Het is altijd in beweging en inspireert. Of je nou zwemmer bent, graag vist, met je boot vaart of een wandeling maakt langs de waterkant.”

Drie werelden in één gebied

De dijkgraaf is trots op zijn regio. “De Hollandse delta is een bijzonder gebied. We zijn het eindpunt van de grote rivieren en hebben de Noordzee als buur. Er wonen bijna één miljoen mensen. Maar écht uniek is dat ons gebied drie verschillende werelden kent. Die van de verstedelijkte Randstad en

Interview met Jan Bonjer

daartegenover de dunbevolkte groene eilanden met een grote betekenis voor de landbouw. Dat contrast is al groot. Als derde heb je natuurlijk ook nog Europoort en de Botlek, met alle (chemie)bedrijven en de bijbehorende risico's. Je zult begrijpen dat we moeten opereren in drie compleet verschillende dynamieken. Bovendien ligt onze regio op het kruispunt van twee belangrijke natuurroutes. Trekvogels vliegen van noord naar zuid en weer terug. En vissen passeren ons als ze zwemmen van en naar de zee."

Klimaatverandering slaat in als een bom

Hij denkt terug aan een uitspraak van koningin Beatrix bij de opening van de stormvloedkering in de Oosterschelde in 1986: "De Deltawerken zijn klaar, Nederland is veilig." Dat is nu niet meer zo vanzelfsprekend, zo stelt de dijkgraaf. "We moeten weer aan de bak. De zeespiegel stijgt en de bodem daalt. Soms valt er buitensporig veel regen. Gletsjers smelten, water is geen onuitputtelijke bron meer en het laat zich niet beheersen. Deze wake-upcall vraagt om urgentie, daadkracht en samenwerking. Over grenzen en organisaties heen. Voor een gezonde toekomst van ons gebied is een balans tussen economie en ecologie van levensbelang."

Steeds nieuwe uitdagingen en die zijn groot

"Doen zoals we altijd al deden is geen optie meer. We willen twee generaties vooruitdenken en nieuwe technologieën verzinnen zodat onze keringen bestand

zijn tegen een veranderend klimaat en onze zuiveringen de zogenoemde zeer zorgwekkende stoffen uit het water halen. Hoe filteren we medicijnresten? Deze vraag had je decennia geleden niet verzonnen, maar is nu superrelevant. En ook PFAS is een actueel onderwerp. Het liefst pak je de vervuiling bij de bron aan, maar dat kan niet altijd. Daarom moeten we manieren vinden om de bodem en het water veilig en schoon te maken. In de tussentijd groeit de bevolking en verstedelijkt het gebied door woningbouw en groeiende infrastructuur: als we denken aan de toekomst zullen we deze ontwikkelingen moeten combineren met meer ruimte voor water."

Samen verantwoordelijk

De dijkgraaf heeft nog een boodschap voor inwoners en bedrijven. "Als waterschap gaan we graag voorop als het gaat om water. Maar we kunnen niet zonder jou. Iedereen moet aan de bak, water is geen eeuwige bron. Wees zuinig. Douche korter, gebruik een regenton, als je het geluk van een tuin hebt, maak die dan zo groen mogelijk. Alle kleine beetjes helpen. Houd singels en meren schoon en spoel alleen de 3 P's (papier, poep en plas) door het toilet. Wat we samen goed regelen, bepaalt hoe veilig en leefbaar onze prachtige regio blijft."

Waterveiligheid

We beschermen ons werkgebied tegen overstromingen. Dat doen we door te zorgen voor voldoende hoge en sterke waterkeringen. Ook vergroten we de veiligheid achter de dijken en duinen om de gevolgen van een eventuele overstroming te beperken. We verbeteren de klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting van ons gebied. We verminderen de CO₂-uitstoot en vergroten we de biodiversiteit op dijken en duinen. Inmiddels hebben we 35% van onze dijken voorzien van bloemen en kruiden.

Dijkversterking bij de Grevelingen

Je staat er vast niet dagelijks bij stil, maar ook jij leeft onder de zeespiegel. Zonder dijken staat een groot deel van Nederland onder water. Dijken zijn dus heel belangrijk voor Nederland. Wij zorgen ervoor dat deze goed onderhouden worden

en waar nodig worden versterkt. In 2024 werkten we aan verschillende dijkversterkingsprojecten. Onder andere bij de Grevelingen. Bijzonder is dat we hier het deel van de dijk versterken dat onder water ligt! Er is hier namelijk een kleine kans dat ónder water zand wegspoelt uit de dijk. Dit kan dijken zwak maken en in het uiterste geval leiden tot het wegzakken van een dijk. Omdat voorkomen beter is dan genezen, versterken we op deze plekken de dijk met stenen.

Dijkwachten: onze bewakers van de dijken

Bij een hoge waterstand van bijvoorbeeld de grote rivieren kan er onverwacht iets gebeuren dat slecht is voor het functioneren van dijken en duinen. Het is belangrijk om schade door een hoge waterstand zo snel mogelijk op te merken. Daarom inspecteert waterschap Hollandse Delta dijken en duinen extra als het water hoog staat.

We krijgen daarbij hulp van honderden vrijwillige dijkwachten. We geven veel aandacht aan het goed trainen en opleiden van deze onmisbare bewakers van onze veiligheid! In 2024 zijn we bovendien gestart met een basisopleiding dijkwacht voor medewerkers.

Waterveiligheid

Bever in actie

Het aantal bevers in Nederland neemt toe. Dat is goed nieuws voor de biodiversiteit. Helaas kan het dier in korte tijd behoorlijke schade toebrengen aan dijken, wegen en watergangen. De bever is namelijk een echte bouwer. Als de bever geen risico oplevert voor onze dijken, wegen of watersysteem, dan laten we het dier met rust. Maar we moeten ingrijpen als de veiligheid van inwoners in gevaar komt. We doen dagelijks inspecties om in de gaten te houden welke schade de bevers mogelijk aanrichten. In 2024 hebben we op verschillende plaatsen in de dijk bevergaas aangelegd om de dijk te beschermen tegen graafwerk.

Heemraad Cicilia Rijdsdijk vertelt de razende reporters hoe het waterschap ervoor zorgt dat we droge voeten houden.

We hebben 320 dijkwachten getraind in 2024.

Bij hoogwater bewaken zij dijken, duinen en kades voor een veilige Hollandse delta!

“Bijna 500 vrijwilligers houden de dijken veilig in geval van nood”

Extra dijkwachten meer dan welkom

In onze regio ligt 600 kilometer dijk. Die dijken beschermen landbouwgrond en stedelijke gebieden tegen wateroverlast of overstromingen en reguleren de waterstanden. Hoe zorg je dat deze dijken veilig blijven in geval van nood? Dat doen we samen met bijna 500 vrijwilligers. Zij zijn de ogen en oren van de dijken. Monic Verschoor is hun aanspreekpunt en coördineert de organisatie.

“Dat houdt onder andere in dat ik ervoor zorg dat iedereen goed getraind is. Zo volgen de dijkwachten jaarlijks cursussen, krijgen ze de juiste kleding en hulpmiddelen en oefenen ze elk jaar. Tijdens een recente oefening ontdekte een dijkwacht schade aan de dijk aan de Maashaven. Er ontbraken basaltblokken. Dat wil je tijdens hoogwater niet hebben, want dan kan de dijk inzakken. Een mooi praktijkvoorbeeld.”

Hoogwater? Op pad!

“Bij storm, hoogwater en hevige regenval zijn we als waterschap extra waakzaam. Als de waterstand te hoog dreigt te worden, komen we in actie. Dan gaat iedereen de deur uit om dijken te inspecteren. Het water in de grote rivieren en vanuit zee moet overigens extreem hoog zijn, voordat we overgaan op dijkbewaking. Dat komt gelukkig zelden voor. Maar je moet er wel klaar voor zijn. Overigens is het nooit een last-minute-actie, want we houden de weersverwachtingen nauwlettend in de gaten.”

Interview met Monic Verschoor

Nieuwe vrijwilligers gezocht

Monic doet graag nog een oproep: "Vijfhonderd vrijwilligers klinkt veel, maar dat is het niet. Zeker niet als je bedenkt dat een groot deel van deze mensen op termijn hun werkzaamheden gaat overdragen aan opvolgers. Daarom zijn we altijd op zoek naar nieuwe mensen die een steentje willen bijdragen aan het veilig houden van onze dijken."

Heb jij interesse?

Dat kan al vanaf je 18e. Kijk op www.wshd.nl/over-de-dijkbewaking voor meer informatie.

Patrouilles

Monic legt uit hoe een patrouille werkt. "Momenteel valt iedere vrijwilliger onder een eigen 'dijkpost'. In tweetallen inspecteren de vrijwilligers dat deel van de dijk in het geval van hoog water. De dijkwachters letten dan op afschuivingen, verzakkingen of uitspoeling. Maar ook zijn ze alert op schades door dieren. Bevers graven met gemak een heel tunnelstelsel in een nacht. Overigens monitort het waterschap de bevergangen dagelijks. Dat neemt niet weg dat de vrijwilligers ook letten op de signalen."

Een betrokken club mensen

"Onze dijkwachters zijn mensen die enorm betrokken zijn bij onze regio. Ze doen dit echt vanuit hun hart. Een enkeling heeft de watersnoodramp van 1953 nog meegemaakt. Maar er zijn ook inwoners die de rol van vader op zoon én vervolgens aan een kleinzoon hebben doorgegeven."

Voldoende en schoon water

Nat wordt natter, droog wordt droger. Als waterschap zorgen we ervoor dat er steeds genoeg zoetwater is voor inwoners en bedrijven. Samen met gemeenten maken we watergebiedsplannen, bijvoorbeeld over hoe we tijdelijk (hemel)water opslaan. We nemen maatregelen om de waterkwaliteit te verbeteren en de biodiversiteit te vergroten. Want vervuiling door bijvoorbeeld medicijnresten, bestrijdingsmiddelen en stoffen zoals PFAS is nog steeds aan de orde van de dag.

Gemaal Oudenhoorn: duurzaam en klaar voor de toekomst

Het gemaal Oudenhoorn (1970) op Voorne-Putten is helemaal vernieuwd en verduurzaamd. Waar mogelijk hebben we bestaande materialen opnieuw gebruikt en nieuw materiaal kan in de toekomst hergebruikt worden. Het gemaal is ook energiezuiniger,

onder andere door vervanging van de dieselmotor door een elektromotor. Deze is bovendien stiller en vergroot de capaciteit van het gemaal. De pompinstallatie is visvriendelijk: in de waterkering hebben we een vispassage aangelegd. Hierdoor kunnen vissen zich verplaatsen van het water in de polder naar het Haringvliet en terug. Een gevarieerde visstand zorgt voor een goede waterkwaliteit en meer biodiversiteit.

Waterwerken Hoeksche Waard

In en rond de Sint Anthonypolder hebben we de waterkwaliteit en het waterbeheer verbeterd. We hebben onder andere nieuwe sloten gemaakt, duikers vervangen en een nieuwe verbinding gemaakt door de Zuiddijk. Door deze aanpassingen stroomt het water beter door en gaat er minder water uit de polder naar de Binnenmaas. We helpen de natuur een handje met geleidelijk

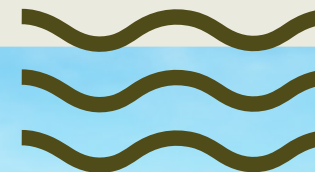
aflopende oevers langs de sloten met nieuwe planten en bloemen. Ook hebben we vispaaiplaatsen gemaakt waar vissen eieren kunnen leggen. Het gebied waar wij de maatregelen uitvoerden, ligt naast het Oudeland van Strijen. Daar is extra ruimte gecreëerd om water uit de Sint Anthonypolder tijdelijk op te slaan. Met deze Kaderrichtlijn Water (KRW)-maatregelen dragen we bij aan Europese afspraken om de waterkwaliteit te verbeteren.

Voldoende en schoon water

Werken aan schoner water

Gezond water ligt aan de basis van een gezonde leefomgeving. Door regelmatig te baggeren, zorgen we voor een goede doorstroming van het water in sloten en vaarten. Op die manier kunnen we water aan- of afvoeren bij droogte of regen. We zetten vol in op schoon en gezond water dat bruist van leven. Dat stelt ons voor flinke opgaven. Want de waterkwaliteit staat onder druk. In de strategie Waterkwaliteit staat hoe we de watervervuiling gaan verminderen en een impuls geven aan de waterkwaliteit en biodiverse waternatuur. Hiermee zetten we een duidelijke stap richting een gezond watersysteem in 2050. Voldoende waterplanten en verschillende soorten zijn daarbij heel belangrijk. Zij zorgen voor een goed ecosysteem in en rond het water. Per gebied bekijken we welke maatregelen zorgen voor gezond water.

Heemraad Piet van der Eijk vertelt de razende reporters hoe het waterschap ervoor zorgt dat er genoeg schoon water is.

**Bij waterschap Hollandse Delta werkten in
2024 zo'n 800 bevlogen medewerkers.**

**Zij zorgen 24/7 dat we veilig kunnen wonen
en werken in de Hollandse delta!**

“Goede waterkwaliteit is van levensbelang”

Begroeiing in watergangen grootste uitdaging

Interview met Hanneke Maandag

Hanneke Maandag is aquatisch ecooloog. In haar dagelijks werk onderzoekt zij hoe het leven onder water in elkaar steekt. Haar doel? Zorgen dat de planten en dieren in het water in betere omstandigheden kunnen bestaan. “We willen helder en plantrijk water dat bruist van het leven.” Europese wetgeving stelt dat 43 van de belangrijkste waterlichamen uit onze regio in 2027 een goed leefgebied moeten vormen voor de planten en dieren die er thuishoren.

Schoon en gezond water is van levensbelang. “Een goede leefomgeving is gezond voor mens en dier. Vervuild water kan bacteriën en virussen bevatten en ziektes verspreiden. Heel bekend is bijvoorbeeld botulisme,” aldus Hanneke. “Maar er

kunnen ook te veel voedingsstoffen in sloten terechtkomen, zoals fosfaten uit mest. De algen die dan ontstaan kunnen zorgen voor een zuurstoftekort. Daardoor kunnen vissen en andere dieren verdwijnen. Daarnaast willen we voorkomen dat mensen klachten hebben over het water. Stank is heel vervelend en grote muggenplagen kunnen ook voor overlast zorgen.” Hanneke wijst op onze gezamenlijke verantwoordelijkheid voor schoon en gezond water. “Gooi geen afval in sloten, singels of meren. En ook geen schoonmaakwater of verfresten op straat. Dat komt uiteindelijk in het oppervlaktewater terecht. En woon je langs het water? Maai dan niet te veel groen weg. Want die begroeiing is juist goed voor de vissen en fauna.”

Natuurvriendelijke oevers

Volgens Hanneke kunnen vervuiling (ook door medicijnresten), te veel maaien en klimaatverandering het ecologisch evenwicht verstoren. “We nemen steeds meer zichtbare en onzichtbare maatregelen om het evenwicht te herstellen. Zo zie je steeds vaker natuurvriendelijke oevers. Daar is geen beton of strakke beschoeiing, maar een geleidelijke overgang tussen land en water. Je ziet er veel riet en planten. Een ideale omgeving voor kikkers, libellen en vissen! Als we maaien, dan doen we dat voorzichtig. We laten tegenwoordig veel meer staan dan voorheen.”

Hoe meer vegetatie hoe beter

De Europese lidstaten hebben samen de ‘Kaderrichtlijn Water’ vastgesteld. Daarin staat dat al het water in Nederland in 2027 een goed leefgebied moet vormen voor de planten en dieren die er thuishoren. Ook waterschap Hollandse Delta treft hiertoe maatregelen, zoals het baggeren van het westelijk deel van de Binnenmaas en het afkoppelen van de Sint Anthonypolder. Ook kopen we grond aan om nog meer natuurvriendelijke oevers aan te leggen.

Maar we zijn er nog lang niet, stelt Hanneke. De grootste uitdaging voor de komende jaren is om nog meer planten te krijgen in onze watergangen. “Hoe meer vegetatie in het water hoe beter. Planten helpen namelijk bij het filteren van vervuilende stoffen en ze zijn perfect voor de dieren!”

Rioolwater schoonmaken

Jaarlijks zuiveren we miljarden liters afvalwater, zoals het water van jouw douche en toilet. Dat gebeurt op één van onze rioolwaterzuiveringen. Het gezuiverde water gaat door naar de rivier. We werken zo duurzaam mogelijk. Bijvoorbeeld door minder CO₂ uit te stoten bij ons werk en door waardevolle stoffen te halen uit afvalwater en het slib dat overblijft na het zuiveringsproces. We werken samen met onder andere gemeenten, drinkwaterbedrijven en HVC.

Complete vernieuwing slibverwerking Rotterdam

De komende jaren worden onze installaties voor rioolwaterzuivering en slibverwerking, persleidingen en rioolgemalen vernieuwd. Ze zijn (bijna) aan het einde van hun levensduur, er moet steeds meer afvalwater worden gezuiverd en er zijn worden steeds strengere eisen gesteld aan de kwaliteit

van (afval)water. Bovendien willen we zoveel mogelijk circulair werken. In het Rotterdamse havengebied verwerkt onze locatie Sluisjesdijk het slib van de rioolzuiveringen Dokhaven, Hoogvliet, Oostvoorne en Rozenburg. In 2024 vonden de nodige werkzaamheden plaats voor de vernieuwing van deze installatie voor slibverwerking. De vernieuwing duurt een aantal jaren. Tijdens de uitvoering van het project gaat het dagelijkse werk gewoon door.

Renovatie rioolgemaal Brabant

In 2024 is rioolgemaal Brabant in Spijkenisse duurzaam gerenoveerd en officieel heropend door de gemeente en het waterschap. De mechanische en elektrotechnische installaties zijn vernieuwd en het gebouw zelf is gerenoveerd. Het gemaal voldoet daarmee aan de nieuwste eisen op het gebied van techniek, duurzaamheid en prestaties en kan weer jaren mee. Het verzamelt het afvalwater van Spijkenisse

en kan per minuut zo'n 90.000 liter verpompen. Het afvalwater gaat vervolgens naar de rioolwaterzuivering in Spijkenisse. Het gezuiverde water gaat naar de Oude Maas. Waterschap Hollandse Delta beheert in totaal 64 rioolgemalen die de komende jaren allemaal vernieuwd worden.

De vervanging van de oude gashouder vormde de start van de grote renovatie van Sluisjesdijk. Bekijk de [timelapse!](#)

Rioolwater schoonmaken

Medicijnresten en PFAS

We zoeken steeds naar slimme manieren om het water schoner te maken. Op onze installatie voor rioolwaterzuivering in Dordrecht testen we een nieuw filter. Het zogenaamde DEXSORB-filter haalt microscopisch kleine vervuiling zoals medicijnresten en PFAS uit het rioolwater. De eerste ervaringen met het filter zijn positief. Het gebruikt minder energie en is duurzamer dan andere filters. Dat maakt het filter veelbelovend voor de toekomst.

Heemraad Anne Mollema vertelt de razende reporters meer over het schoonmaken van afvalwater.

**Ons werkgebied is 102.400 ha groot
en bestrijkt 11 gemeentes.**

We zijn trots op onze Hollandse delta!

“Vernieuwing Sluisjesdijk is een mega-operatie”

Verwerking van slib steeds duurzamer

Op onze installatie Sluisjesdijk in Rotterdam verwerken we rioolslib. Dat is het bezinksel dat achterblijft na het zuiveren van afvalwater. Het bevat onder andere organisch materiaal zoals menselijke afvalstoffen en bacteriën. Dat wordt daar vergist en omgezet in biogas voor warmte en elektriciteit. Al sinds 1986. De technische faciliteiten lopen dus tegen het einde van hun levensduur. Daarom moeten we de hele slibverwerkingsinstallatie renoveren. Dat is een uniek en complex project dat in 2032 klaar is. De eerste resultaten zijn sinds 2024 zichtbaar. Technisch manager Menno Schram vertelt waarom dit zo’n bijzondere en gecompliceerde uitdaging is.

“Je kunt niet zomaar stoppen met het verwerken van slib. Het is een proces dat 24 uur per dag, zeven dagen in de week door moet gaan. Je moet dus in bedrijf blijven en intussen ben je aan het verbouwen. En dat ook nog eens op een heel klein terrein. Een ingrijpende klus. Je moet steeds kleine stukjes aanpakken en werken met een zogenaamd doorschuifstelsel.” Menno vergelijkt het met het vervangen van een snelweg. “Daar leg je ter plekke ook een tijdelijke rijbaan aan, terwijl je de nieuwe weg aanlegt. Anders kan het verkeer niet door blijven rijden.”

Interview met Menno Schram

Nieuwe gashouder in gebruik

Waterschap Hollandse Delta werkt al jaren aan de voorbereidingen. “Dat is in het begin vooral papier-, denk- en regelwerk. Er moeten ontwerpen komen, we moeten marktpartijen selecteren, enzovoorts,” zo vertelt Menno. Maar afgelopen jaar werd het eerste werk écht zichtbaar. “Dat was eigenlijk eerder dan verwacht. De gashouder was namelijk zo oud dat de leverancier er geen garanties meer op kon geven.” Het moment dat er eindelijk iets stond waar hij op papier aan heeft gewerkt, was voor Menno een bijzonder moment. “Ik kom oorspronkelijk uit de scheepsbouw en het voelt een beetje als een schip dat voor het eerst te water gaat. Daar wil je bij zijn. Het maakte me enorm trots toen ik zag dat die enorme gasballon werd opgeblazen met ruim 1200 kuub gas erin. En vervolgens met elkaar proefdraaien en de installatie finetunen. Er werken zoveel mensen mee. Alles moet kloppen. Heerlijk is dat, als alles dan samenkomt en werkt zoals het bedacht is.”

Schakelruimte op het dienstgebouw

De gashouder is niet het enige object dat al naar tevredenheid is opgeleverd. Ook de nieuwe schakelruimte staat er sinds kort. Dat is een ruimte waar de elektrakasten staan. Menno: “Deze zorgen voor de energievoorziening en besturen de procesinstallaties op Sluisjesdijk. De extra schakelruimte is nodig, omdat we een nieuwe elektrische installatie moeten realiseren terwijl de huidige installatie in bedrijf moet blijven. Deze schakelruimte is bovenop het bestaande gebouw gekomen, omdat we weinig ruimte hebben op Sluisjesdijk.”

Toekomstbestendig en duurzaam

Als alles klaar is in Rotterdam, staat er een robuuste, toekomstbestendige en duurzame slibverwerkingsinstallatie. Menno: “In 2032 kunnen we dan 100% van ons zuiverings-slib omzetten in duurzame energie, waaronder groen gas dat we gaan leveren aan het aardgasnet. Dat draagt bij aan onze energieneutraliteit.”

Op 20 rioolwaterzuiveringen zuiverden
we in 2024 140 miljard liter rioolwater.

Zo zorgen we 24/7 voor schoon water
in de Hollandse delta!

Veilige wegen en groenbeheer

In ons werkgebied beheren en onderhouden wij bijna alle wegen en fietspaden buiten de bebouwde kom. In totaal zo'n 1600 kilometer. Deze lopen meestal door polders en over dijken. We richten de wegen en fietspaden duurzaam veilig in. En we zorgen voor het onderhoud van planten, struiken en bomen in de wegbermen. De veiligheid van de weggebruikers is daarbij het allerbelangrijkst. Waar mogelijk werken we duurzaam en met oog voor de natuur. Zo maaien we bij voorkeur in fasen, zodat planten en dieren de ruimte krijgen. In 2024 hebben we 60% van onze wegbermen op ecologische wijze beheerd en hebben we ruim 50% van het toegepaste asfalt hergebruikt.

Campagnes voor verkeersveiligheid

Afleiding, rijden onder invloed en te hard rijden... Samen met bijvoorbeeld gemeenten maken we inwoners bewust van de risico's en gevaren van onveilig rijgedrag. Zo hebben we in 2024 samen met de gemeenten Nissewaard en

Voorne aan Zee het startsein gegeven voor verkeersveiligheidscampagnes op Voorne-Putten. Met posters langs diverse wegen brachten wegbeheerders de campagnes onder de aandacht bij alle weggebruikers. Want elk verkeersslachtoffer is er één te veel.

Veilige wegen en groenbeheer

Samen met gemeenten

De inrichting van wegen en fietspaden heeft gevolgen voor de bereikbaarheid. Samen met gemeenten bekijken we hoe we kunnen zorgen voor mobiliteit, veiligheid en een leefbare omgeving. Zo werken we samen met de gemeente Hoeksche Waard om de bereikbaarheid in het zuidwesten van de Hoeksche Waard te verbeteren. Daarbij houden we rekening met de lokale situatie, inwoners en bedrijven.

Tweede leven voor knotwilgen

In Zuid-Beijerland moesten dertig knotwilgen plaatsmaken voor verbreding van de rijweg en een nieuw fietspad. De verkeersveiligheid is hiermee vergroot. In overleg met (natuur) verenigingen en de gemeente hebben we wilgen een tweede leven gekregen langs een fietspad aan de Bosweg. De resterende bomen zijn overgenomen door inwoners. Zij reageerden met belangstelling op een oproep van het waterschap.

Heemraad Hennie Wiersma vertelt de razende reporters meer over een groene omgeving en veilige wegen en fietspaden.

We beheerden in 2024:

- 9.000 km groen
- 7300 km sloten
- 200 natuurgebieden
- 60.000 bomen
- bermen langs 1233 wegen en 352 km fietspaden
- 200 km natuurvriendelijke oevers

Zo zorgen we voor een veilige en bereikbare Hollandse delta!

“Niet langer kilometers populieren”

Ecologie, diversiteit en duurzaamheid steeds belangrijker bij groenonderhoud

Waterschap Hollandse Delta zorgt voor het maaien en onderhoud van veel groen, zoals bermen langs wegen, gras op dijken, planten in oevers en slootkanten, waterbergingsgebieden en de terreinen rond gemalen, waterzuiveringen en eigen kantoren. Het gaat om ruim 60.000 bomen, 120 hectare bosplantsoen en meer dan 25 kilometer haag. Laurens van Zee is verantwoordelijk voor het onderhoud van deze groene gebieden.

“Snoeien van de bomen, hagen en bosplantsoenen doen we voornamelijk voor de verkeersveiligheid. Hoge begroeiing kan namelijk goed zicht op de weg,

een rotonde of een bocht belemmeren. En ook verkeersborden moeten goed zichtbaar blijven. Bovendien moeten we voorkomen dat bijvoorbeeld dode takken op de weg vallen. Veiligheid op de weg is prioriteit,” benadrukt Laurens. “Maar maaionderhoud draagt er ook aan bij dat dijken goed blijven en toegankelijk zijn. Een stevige grasmat zorgt voor een stabiele dijk.”

Oog voor de natuur

Er zijn vast mensen die zich wel eens afvragen waarom een deel van de berm niet gemaaid is. Of die denken dat er een stuk is

Interview met Laurens van Zee

overgeslagen. Dat kan kloppen. Laurens legt uit dat ze dat bewust doen. “Gefaseerd maaien noemen we dat. Als we alles tegelijkertijd weghalen, dan zijn de schuilplaatsen en het voedsel voor insecten, vlinders, vogels en kleine zoogdieren in één keer weg. Dat willen we niet. Maar ook voor de planten is het beter om in fases te maaien. Planten krijgen dan de kans om zaad af te zetten. Dat doen ze namelijk niet allemaal op hetzelfde moment. Zo ontstaat er meer diversiteit in de vegetatie en daar profiteren allerlei dieren weer van. We onderhouden uiteraard met oog voor de natuur. Door het juiste beheer, hopen we op meer kruiden en bloemen.”

Nieuwe beplanting gevarieerder

Ook bij nieuwe beplanting houdt het waterschap rekening met de ecologie. Laurens: “Voorheen zag je misschien kilometers populieren achter elkaar. Nu zetten we er bewust andere soorten tussen. Zo is er meer variatie en dat trekt weer veel meer verschillende vogels en insecten aan.”

Nestcontroles en hergebruik van maaisel

Laurens wil duidelijk maken dat de medewerkers rekening houden met nesten van (broedende) vogels. “Op plekken waar we nesten verwachten, voeren we controles uit voordat we starten met maaien. We willen namelijk geen nesten verstoren of vernietigen. Vinden we iets? Dan markeren we die plek en slaan daar het maaiwerk over.” Het maaisel gaat overigens niet naar de afvalverwerker.

“We willen er zo duurzaam mogelijk mee omgaan. Dat betekent dat agrariërs in de regio het kunnen gebruiken als bodemverbeteraar. We houden het bewust dichtbij, want zo beperken we het aantal vervoersbewegingen en dus ook de CO₂-uitstoot. Van een klein deel van het maaisel wordt compost gemaakt.”

**In 2024 beheerden we 800 km dijken, duinen en kades.
364 primaire waterkeringen beschermen ons tegen water
uit de zee en grote rivieren.**

Zo zorgen we voor een veilige en leefbare Hollandse delta!

Midden in de maatschappij

Als waterschap staan we midden in de maatschappij. We zetten ons elke dag opnieuw in voor een gezonde en veilige leefomgeving, waarin het goed wonen en werken is. We willen een toegankelijke, dienstverlenende en eigentijdse overheid zijn voor inwoners en relaties. Zij weten ons te vinden via bijvoorbeeld ons klantcontactcentrum en social media. In 2024 investeerden we in de samenwerking met een nieuw extern callcenter voor betere 24/7 bereikbaarheid en optimale afhandeling van meldingen.

Ook in 2024 stonden duurzame relaties met gebiedspartners met gezamenlijke opgaven centraal. Samen met gemeenten maken we bijvoorbeeld watergebiedsplannen. En met regionale onderwijsinstellingen leveren we een bijdrage aan actueel en inspirerend onderwijs over water en klimaat. Zo willen we jongeren in ons gebied

waterbewust maken en interesseren voor de watersector. Om ook het waterbewustzijn onder inwoners te vergroten, zijn we in 2024 gestart met aansprekende video's en berichten op onze social media. Met subsidies helpen we particulieren en rechtspersonen zoals scholen om waterbewuste maatregelen te nemen. We zijn ook actief in internationale samenwerking. Zo delen we kennis en ervaring van regionaal waterbeheer met andere landen, zoals Zuid-Afrika, Ghana, Ethiopië en Colombia.

Zoetwater in de Hollandse delta

In 2024 zijn we gestart met de public affairs-strategie voor de strategische belangenbehartiging van ons waterschap bij de herijking van de deltabelissing Rijn-Maasmonding 2027. Succesvol en drukbezocht was ons waterseminar "De Hollandse delta spreekt!" over de inrichting van het deltagebied.

Het is steeds minder vanzelfsprekend dat we voldoende zoetwater hebben. Daarom zetten we actief in op beleidsbeïnvloeding en samenwerking. Met andere waterschappen in de

Zuidwestelijke Delta vormen we een duurzame coalitie en organiseren we verschillende bijeenkomsten met gemeenten en andere gebiedspartners rond het thema zoetwaterbeschikbaarheid.

Voorbereid zijn op risico's en crisis

In 2024 hebben we een nieuw crisisplan vastgesteld. Hierin vertalen we in- en externe ontwikkelingen naar concrete maatregelen, met bijzondere aandacht voor de samenwerking met veiligheidsregio's en andere waterschappen binnen de regio West. In afstemming met veiligheidsregio's, gemeenten en andere waterschappen hebben we een bijdrage geleverd aan de herziening van het regionaal risicoprofiel van de veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid. En ook aan de ontwikkeling van een incidentbestrijdingsplan hoogwater en overstromingen van de veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond, de ontwikkeling van een incidentenplan riolering van de gemeente Ridderkerk en aan de actualisatie van het aanvalsplan wateroverlast Zwijndrechtse Waard voor de gemeenten Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht.

Duurzaam waterschap

We zijn steeds op zoek naar manieren om duurzamer te werken. Zo beperken we onze impact op het milieu. We maken onze locaties energiezuiniger, rijden zo mogelijk elektrisch en werken circulair. Een mooi voorbeeld van duurzaam bouwen is onze locatie in Strijen. Het gebouw kreeg sedumdaken en is bekleed met hout van bomen uit ons werkgebied. Asphalt is vervangen door waterdoorlatende hydroplaten en we onderzoeken of we op Strijen gasloos

kunnen worden. Ook moedigen we onze aannemers aan om groene keuzes te maken. In 2024 eindigden we op plaats 7 in de top 25 van duurzaamste aanbesteders.

Een veilige, leefbare en gezonde leefomgeving

Samenwerking met partners zoals gemeenten leidt tot plannen en projecten voor een sterk watersysteem. We hebben afspraken gemaakt met bijvoorbeeld Barendrecht en

Dordrecht over gebiedsinrichting en klimaatadaptatie. We ondertekenden een strategische samenwerkingsagenda met de gemeente Goeree-Overflakkee om samen te werken aan een veilige, leefbare en gezonde leefomgeving. Het gaat bijvoorbeeld om het versterken van duinen, dijken en kades, het maken van slimme keuzes voor woningbouw en waterberging en het zo efficiënt mogelijk omgaan met het zoetwater op het eiland.

Heemraad Frank van Oorschot vertelt de razende reporters hoe het waterschap slim omgaat met water.

Midden in de maatschappij:

- 9.110 meldingen opgelost
- 1.683 webcareberichten opgepakt
- 11.454 telefoontjes behandeld

Wij zijn er voor de
Hollandse delta!

“Alleen samen maken we ons gebied toekomstbestendig”

Maatschappelijke opgaves maken het noodzakelijk een brug te slaan tussen waterschap en buitenwereld

Interview met Heleen Vlietland

‘Strategisch adviseur stakeholdermanagement en public affairs’. Heleen Vlietland vindt haar functienaam een hele mond vol. “Zelf vertaal ik het liever naar het Nederlands. Dan betekent het dat ik elke dag op mijn werk bezig ben om onze thema’s op belangrijke agenda’s te krijgen. En dat ik politiek en beleid probeer te beïnvloeden. Daarnaast zoek ik altijd naar nieuwe samenwerkingen en onderhoud ik relaties buiten onze organisatie.”

Heleen is de spreekwoordelijke brug tussen het waterschap en de buitenwereld. Denk aan partners zoals gemeenten, Rijkswaterstaat en de provincie. Maar ook brancheverenigingen, natuurorganisaties, andere waterschappen, agrariërs of bedrijven zoals Evides. Heleen: “We hebben allemaal zoveel kennis, die wil je delen. We moeten elkaar aanvullen en niet tegenwerken. Jaarlijks organiseren we een groot succesvol waterseminar, daar komt ons hele netwerk samen om nieuwe verbindingen te leggen en te leren van elkaar. Ik kijk daar elke keer weer naar uit.”

De agenda bepalen en invloed uitoefenen

Het werk gaat verder dan alleen kennisdelen en samenwerken, benadrukt Heleen. “Nog belangrijker is dat we (politiek) invloed kunnen uitoefenen. Door concreet mee te denken met beleidsmakers aan het begin van een traject. Bij gebiedsontwikkelingen bijvoorbeeld. Zodat we mee kunnen praten over onder andere waterveiligheid en het groen in de plannen.” Ook gaat Heleen graag in een vroeg stadium in gesprek met partijen die regels en wetten maken en subsidies ontwikkelen over zaken die invloed hebben op het waterbeheer. “Daarvan profiteren we op lange termijn.”

Samen naar oplossingen zoeken

Het belang van samenwerken licht Heleen ook toe aan de hand van een voorbeeld met het bedrijfsleven. In dit geval Evides Waterbedrijf. “We hebben allebei een belangrijke rol in het watersysteem, maar vanuit een ander doel. Evides onttrekt onder andere water uit het Haringvliet om er drinkwater van te maken. Minder rivieraanvoer kan zorgen voor verzilting. Dat kan een probleem worden. Samen optrekken en aandacht vragen bij de politiek maakt ons allebei sterker. We werken ook samen om aandacht te vragen voor vervuiling van het oppervlaktewater en in tijden van droogte en watertekort. Als we met elkaar in contact blijven, kunnen we water van goede kwaliteit beschikbaar houden voor mensen, natuur én economie.”

De bal laten rollen

“Natuurlijk ben ik niet de enige die contact heeft met onze externe samenwerkingspartners. Juist niet. Het is goed als iedereen op zijn werkvlak de juiste relaties heeft. Van bestuurder tot projectleider, van beleidsmaker tot uitvoerder. Ik ben alleen degene die de bal aan het rollen brengt. Ik zorg dat we ergens binnenkomen. Dat onze thema's op belangrijke agenda's komen te staan. Ik baan een weg waar nog geen weg is en koppel de juiste mensen aan elkaar.” Heleen vindt dat een dankbare rol. “Het is zo mooi om te zien wat een klein zetje kan betekenen. En het heeft effect. We worden steeds vaker gevraagd om mee te denken!”

waterschap
**Hollandse
Delta**

Colofon

Het publieksjaarverslag is een uitgave
van waterschap Hollandse Delta.

Tekst: Ingrid Verheij en waterschap Hollandse Delta

Fotografie: Remie Kranendonk reemfoto

Ontwerp en opmaak: o2 communicatie

Aan deze uitgave kunnen geen
rechten worden ontleend.

Mei 2025